

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
ступінь вищої освіти бакалавр

Полтава 2021

Розробники:

Ольга Шкурупій – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор;

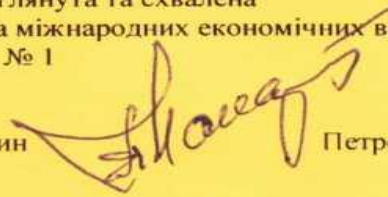
Юлія Самойлик – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор

Тетяна Дейнека – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., доцент;

Леся Демиденко – доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент;

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол від «30» серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин

Петро МАКАРЕНКО

Наскрізна програма практики схвалена
науково-методичною радою спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
Протокол від «30» серпня 2021 р. № 1

Голова науково-методичної ради
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Леся ДЕМИДЕНКО

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОПИС ПРАКТИК.....	8
1.1. Навчальна практика «Світова економіка».....	8
1.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес».....	9
1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика».....	11
1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	13
1.5. Переддипломна практика.....	16
2. ЗМІСТ ПРАКТИК.....	21
2	21
2.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес»	23
2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»	26
2.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	28
2.5. Переддипломна практика.....	30
3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК.....	32
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК.....	33
5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ	36
ДОДАТКИ.....	38

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини.

Метою практики є:

- набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, на основі отриманих теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання;

- оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності здобувачів вищої освіти;

- виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- формування на базі одержаних у закладі вищої освіти знань професійних умінь, навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у сфері міжнародних економічних відносин;

- виховання у здобувачів вищої освіти потреби систематично оновлювати фахові знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

- формування у здобувачів вищої освіти умінь та навичок ефективно діяти в конкретних умовах господарювання суб'єктів міжнародного бізнесу;

- обґрунтування пропозицій щодо впровадження інноваційних підходів до підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності на рівні первинних господарюючих суб'єктів і удосконалення регуляторної практики міжнародних економічних відносин на рівні держави;

- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають у сфері міжнародних економічних відносин;

- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності.

Проходження практики сприяє формуванню *компетентностей* таких: *загальних:*

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;

- здатність планувати та управляти часом;

- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

- уміння бути критичним та самокритичним;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- здатність працювати в команді;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку

світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру

узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

Практика здобувачів вищої освіти покликана формуванню таких *програмних результатів навчання*:

- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

- вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію;

- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

- планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

- ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й

інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

- визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

- відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

- розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- в рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної форми навчання 2021 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1	Світова економіка	2	7,5	225
2	Економічна політика та міжнародний агробізнес	4	9	270
Виробнича практика				
3	Організаційно-аналітична практика	6	4,5	135
4	Комплексна практика з фаху	8	4,5	135
Переддипломна практика				
5	Переддипломна практика	8	6	180

1.1. Навчальна практика «Світова економіка»

Метою навчальної практики «Світова економіка» є закріплення у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про світову економіку і навичок їх використання у прикладному економічному аналізі.

Завдання навчальної практики «Світова економіка»:

–закріпити теоретичні знання та забезпечити емпіричний підхід до розуміння світової економіки як системи;

–проаналізувати ресурсний потенціал розвитку світової економіки;

–визначити світові економічні мега-тренди та оцінити прогнози розвитку світового господарства;

–сформувані знання про суб'єктів міжнародної економічної діяльності та їх поведінкової мотивації;

–описати ринки як складові світової економіки, забезпечити аналіз механізму їх дії;

–з'ясувати місце країн та регіональних інтеграційних угруповань у світовій економіці та сформувані навички компаративного аналізу.

Проходження навчальної практики «Світова економіка» сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

– навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

– знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

– здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

– здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

– здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

Проходження навчальної практики «Світова економіка» сприяє формуванню *програмних результатів навчання:*

– систематизувати й упорядкувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

– демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

– досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

1.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес»

Метою навчальної практики «Економічна політика та міжнародний агробізнес» є закріплення теоретичних знань і набуття досвіду щодо оцінки змісту міжнародної економічної політики України та практики її реалізації в частині узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної; здобуття прикладних знань і вмінь з практики ведення сучасного міжнародного агробізнесу відповідно до основних тенденцій розвитку світового продовольчого ринку та місця на ньому України.

Завдання навчальної практики «Економічна політика та міжнародний агробізнес»:

– ознайомлення із сучасним станом та перспективами розвитку міжнародного агробізнесу;

– виявлення галузевих пріоритетів в аграрній сфері з позиції інтересів розвитку міжнародного бізнесу;

– визначення основних принципів ефективного ведення міжнародного агробізнесу;

– з'ясування доцільності та ефективності наявних державних заходів

щодо сприяння успішному функціонуванню суб'єктів підприємництва в аграрному секторі;

- з'ясування взаємозв'язку між прибутковістю суб'єктів агробізнесу та стабілізацією економічної ситуації в аграрному сектор країни в цілому, створенням необхідних умов розширеного відтворення виробництва, гарантуванням продовольчої безпеки держави та активізацією зовнішньоекономічної діяльності;

- набуття навичок оцінювання зовнішнього середовища та ризиків виходу суб'єктів агробізнесу на зовнішній ринок;

- оволодіння методами маркетингового аналізу та дослідження міжнародних аграрних ринків;

- виявлення особливостей ведення аграрного бізнесу в різних країнах;

- оцінювання конкурентоспроможності та потенціалу розвитку національних виробників на міжнародних ринках;

- набуття вмінь з оцінювання глобалізаційних викликів та їх впливу на стан і перспективи розвитку міжнародного агробізнесу.

Проходження навчальної практики «Економічна політика та міжнародний агробізнес» сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

програмних результатів навчання:

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- в рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Метою виробничої практики «Організаційно-аналітична практика» є: закріплення знань щодо засад організації та регулювання міжнародної економічної діяльності; вивчення практики застосування методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні; з'ясування правил організації зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства та управління нею.

Завдання виробничої практики «Організаційно-аналітична практика»:

- закріпити теоретичні знання з організації міжнародного бізнесу;
- вивчити практику застосування інституціональних засад розвитку міжнародних економічних відносин;
- з'ясувати сутність організаційної системи управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- набути навиків аналізу чинників, що впливають на організацію зовнішньоекономічної діяльності;
- вивчити організаційно-правову та галузеву специфіку діяльності підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- забезпечити систему компетенцій щодо аналізу сформованості та організаційних умов ефективного використання ресурсного потенціалу суб'єкта міжнародного бізнесу;
- сформуванати навички аналізу бізнес-процесів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- опанувати принципи організації та управління зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- вивчити організаційно-економічні підходи до здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- забезпечити навички застосування методів та інструментів управління експортно-імпортними операціями;
- вивчити функції спеціальної служби з організації зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків.
- сформуванати прикладні знання та уміння з підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту;
- сформуванати навички оцінки економічної ефективності зовнішньоекономічних угод;
- забезпечити навички з оцінки зовнішньоекономічної політики України;
- набути практичні навички з аналізу міжнародної економічної діяльності України та регулятивного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків.

Проходження виробничої практики «Організаційно-аналітична практика» сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

- здатність планувати та управляти часом;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

Проходження виробничої практики «Організаційно-аналітична практика» сприяє формуванню *програмних результатів навчання*:

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних

завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- в рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Метою виробничої практики «Комплексна практика з фаху» є набуття професійних навиків відповідно до сукупності спеціальних знань, що були отримані у процесі підготовки за переліком компонент освітньо-професійної програми з теорії та емпірики міжнародних економічних відносин.

Завдання виробничої практики «Комплексна практика з фаху»:

- формування умінь і навичок самостійно приймати обґрунтовані професійні рішення відповідно до господарської практики, здійснюваної суб'єктами міжнародної економічної діяльності;

- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисциплін професійної підготовки;

- формування у здобувачів вищої освіти стійкого переконання у

необхідності безперервно поповнювати професійні знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

- опанування (відповідно первинних посад) функціональних обов'язків фахівця, який здійснює професійну діяльність у сфері міжнародних відносин;

- систематизація теоретичних знань, набутих під час навчання й застосування їх у практиці діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;

- оволодіння сучасними методами здійснення розрахунково-аналітичних операцій у сфері бізнесу підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;

- набуття знань та вмінь з використання нормативно-правової документації;

- набуття досвіду успішного управління та адміністрування міжнародного бізнесу та опанування базових навиків відповідного змісту;

- здійснення проектних, організаційних і технічних процедур у рамках виконання робіт за фахом.

П

р загальних:

- о – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- ж – здатність навчатися та бути сучасно навченим;

- е – уміння бути критичним та самокритичним;

- н – здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- я – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

в фахових:

- и – здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- н – здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

- і – здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- п – здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- а – здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

и

к

и

к

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин; здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

П

р – систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного передовища;

ж – володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них;

я

в

и

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;
- ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.
- розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;
- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;
- визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;
- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;
- відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;
- розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;
- в рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1.5. Переддипломна практика

За змістом переддипломна практика відображає рівень загальнонаукової, теоретичної та спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти та їх вміння застосовувати здобуті знання для розв'язання конкретних наукових та практичних завдань, що в цілому визначає готовність до самостійної професійної діяльності.

Метою переддипломної практики є збір та опрацювання фактичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи, поглиблення і вдосконалення у виробничих умовах набутих здобувачами вищої освіти компетентностей та підготовки їх до трудової діяльності.

Завданням переддипломної практики є:

- розв'язання складної задачі або комплексної проблеми, яка відноситься

до предмету досліджень сфери міжнародних економічних відносин;

- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань за галуззю підготовки, формування навичок їх застосування при розв'язанні конкретних дослідницьких задач;

- виявлення закономірностей у розвитку сучасних міжнародних зв'язків, розуміння їх сутності та набуття вмінь правильної інтерпретації процесів, що відбуваються у системі міжнародних економічних відносин;

- набуття вміння працювати з фактичним матеріалом (збирати, верифікувати, опрацьовувати, систематизувати та використовувати його при виконанні кваліфікаційної роботи);

- набуття вміння використовувати нормативні документи (аналітичні звіти, офіційні публікації міжнародних організацій тощо);

- розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, а також застосування їх при здійсненні наукового аналізу за темою кваліфікаційної роботи;

- розвиток здатності конкретизувати, узагальнювати матеріал, робити висновки, обґрунтовувати рекомендації, застосовувати їх для вирішення конкретних наукових задач.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню наступних *компетентностей*:

загальних:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;

- здатність планувати та управляти часом;

- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

- уміння бути критичним та самокритичним;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- здатність працювати в команді;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук інформації та вміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню *програмних результатів навчання*:

- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти

толерантність та готовність до інноваційних змін;

- вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію;

- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

- ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

- підбрати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;

- визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

– визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

– досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

– розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

– розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

– застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

– усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні;

– обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

– презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

– здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу;

– в рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Світова економіка»

Тема 1. Особливості функціонування сучасної світової економічної системи. Об'єктивність розвитку міжнародних економічних зав'язків як передумова становлення світового господарства. Міжнародний поділ праці як основа світового господарства: сутність, фактори поглиблення та основні тенденції розвитку. Категоріальна та сутнісна визначеність: світовий ринок; світове господарство; світова економіка; світова економічна система; глобальна економіка. Системні-структурні ознаки сучасної світової економіки. Інтернаціоналізація господарського життя: об'єктивні причини, особливості, форми. Рівневевість процесу інтернаціоналізації. Способи інтернаціоналізації: екстерналізація та інтерналізація. Глобалізація світової економіки. Відкритість економіки. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Взаємообумовленість процесів глобалізації та постіндустріального розвитку світової економіки. Віртуалізація та діджиталізація світової економіки. Глобальний контекст розвитку української економіки.

Тема 2. Національні економіки в системі світового господарства. Підходи до економічної типології і класифікації країн світу; методиками міжнародних організацій: СБ, ООН, МВФ, СОТ, ОЕСР. Регіональна ознака систематизації країн. Групування країн за рівнем економічного розвитку на основі показників ВВП і ВНД. Визначення ролі окремих країн у світовій економіці. Економіка розвинених країн. Економічний розвиток провідних держав в епоху Промислової революції 4.0. Економіка країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою; диференційованість цих країн. Особливості економічного зростання та проблеми економічного розвитку в країнах, що розвиваються. Економічні моделі менш розвинутих країн за регіонами світу.

Тема 3. Міжнародна регіональна економічна інтеграція. Економічна інтеграція: сутність, об'єктивні передумови, цілі, форми. Тенденції інтеграції і дезінтеграції. Етапи розвитку економічної інтеграції. Сучасна політика регіоналізму. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи. Інтеграційні об'єднання як суб'єкти міжнародних економічних відносин та особлива форма міжсуб'єктних відносин. Види інтеграційних об'єднань: зона преференційної угоди, зона вільної торгівлі, митний союз, економічний союз, спільний ринок валютний союз, повна інтеграція. Основні інтеграційні угруповання: ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво, АСЕАН.

Тема 4. Транснаціональні корпорації. Вимір транснаціоналізації. ТНК як суб'єкти глобальної економіки; їх роль у міжнародній виробничій та інвестиційній діяльності. Позитивні та негативні ефекти діяльності ТНК. Вплив ТНК на економіку країн базування та приймаючих країн. Державні ТНК. Економіка ТНК: масштаби діяльності, витрати, доходи прибуток. Вартість капіталу. Глобальні стратегії ТНК. Злиття і поглинання (M&A). Рівень інноваційного розвитку ТНК. Стратегічні альянси як форма транснаціонального

бізнесу. Регуляторно-правовий статус ТНК. Можливості і межі регулювання діяльності ТНК. Соціальна відповідальність ТНК.

Тема 5. Міжнародні організації. Міжнародні організації як суб'єкти сучасної світової економіки. Об'єктивність виникнення та значущість у сучасній світовій економіці. Види міжнародних організацій: універсальні, регіональні, субрегіональні; міжурядові, неурядові; формальні, неформальні. Визначення міжнародних економічних організацій за сферами діяльності: міжнародні торгові організації (СОТ, ЮНКТАД); міжнародні фінансові організації (МВФ, Світовий банк). Інші міжнародні економічні організації: Організація об'єднаних націй з промислового розвитку (United Nations Industrial Development Organization, UNIDO), Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (Food and Agriculture Organization, FAO), Всесвітня організація інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization, WIPO), Міжнародна організація праці (International Labour Organization).

Тема 6. Світовий ринок товарів і послуг. Особливості сучасного світового товарного ринку; фактори його трансформації. Географічні спрямування товаропотоків. Специфіка конкуренції за сучасних умов світового товарного ринку. Джерела монополізації світової торгівлі. Вільні економічні зони. Офшорні центри. Динаміка та структура світової торгівлі. Кон'юнктура товарних ринків. Інтернаціональна вартість. Світова ціна. Множинність цін світового товарного ринку. Біржові ціни. Національні інструменти регулювання експорту / імпорту (митна, валютна політика). Проблеми нееквівалентного обміну. Ринки окремих видів продукції. Ринки паливо-сировинних, сільськогосподарських товарів. Особливості міжнародної торгівлі промисловими товарами, машинами, обладнанням. Специфіка міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура та географічні напрями. Міжнародна торгівля послугами. Світовий ринок транспортних послуг. Розвиток міжнародних транспортних коридорів. Світовий ринок туристичних послуг. Динаміка, фактори та основні напрями розвитку міжнародного туристичного ринку. Міжнародні туристичні потоки.

Тема 7. Світовий ринок науково-технічних знань. Сегменти світового ринку науково-технічних знань: міжнародна торгівля технологіями, міжнародний науковий обмін, освітній та інформаційний. Світовий ринок технологій. Вплив науково-технічного прогресу на тенденції і структуру світового ринку товарів і послуг. Особливості світового ринку технологій. Географічні спрямування технологічних товаропотоків. Світова технологічна піраміда: країни технологічні лідери (США та інші країни G-7); країни претенденти на технологічне лідерство (Китай, Південна Корея та ін.); країни, інноваційна складова розвитку яких не є чітко визначеною; країни-інноваційні аутсайтери та акцептори другосортних технологій. Умови і фактори міжнародного обміну технологіями; форми їх передачі. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Захист інтелектуальної власності. Міжнародна торгівля товарами і послугами як ринковий канал трансферу технологій. Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами.

Тема 8. Світовий ринок праці. Функції світового ринку праці. Формування ринку праці в умовах глобалізації. Попит та пропозиція на робочу силу на світовому ринку. Сучасна сегментація світового ринку праці. Глобальні тенденції зайнятості. Міжнародна трудова міграція та її причини. Світові хвилі міграцій. Економічні та соціальні наслідки трудової міграції для країн-експортерів і країн-імпортерів робочої сили. Основні центри трудової міграції. Рух, активність міграційних потоків, склад міжнародної міграції робочої сили. Ринок висококваліфікованих фахівців. Ефект «відтоку мізків» (brain drain). Нелегальна міграція. Неконтрольована міграція. Міграційна криза. Регулювання міграції на державному та міжнародному рівнях.

Тема 9. Світовий фінансовий ринок. Утворення світового фінансового ринку як сукупності національних, офшорних і міжнародних фінансових ринків. Сегменти світового фінансового ринку: кредитний ринок, ринок цінних паперів (фондовий), валютний ринок, деривативів / похідних фінансових інструментів. Світові фінансові потоки та їх канали. Географічна структура міжнародних фінансових ринків. Роль міжнародних фінансових центрів. Офшорні фінансові центри. Зв'язок між фінансовим і реальним секторами світової економіки. Загроза незбалансованості секторів, причини і наслідки..

Експорт та імпорт капіталу. Форми, учасники і канали міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Сегменти світового інвестиційного ринку. Прямі та портфельні інвестиції. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Операції злиття та поглинання, ринок M&A. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат.

Тема 10. Платіжний баланс. Платіжний баланс як відображення світогосподарських зав'язків країни і макроекономічна модель сукупності міжнародних операцій. Принципи складання, структура платіжного балансу. Регулювання платіжного балансу. Аналіз статей і сальдо платіжного балансу. Важливість платіжного балансу для розробки та реалізації економічної політики держави. Застосування платіжного балансу для прогнозної оцінки товарного, кредитно-фінансового, інвестиційного ринків країни; для здійснення міжнародних порівнянь; виявлення макроекономічних проблем. Чинники, що впливають на платіжний баланс. Механізм підтримання стійкої рівноваги платіжного балансу. Зовнішній борг країн і резервні активи.

2.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес»

Тема 1. Сутність економічної політики та її напрями. Види економічних систем та залежність економічної політики від цих видів. Еволюція та трансформація економічної політики. Економічні функції держави. Макроекономічне планування та прогнозування. Основи методології та організації здійснення економічної політики. Методи та інструменти здійснення економічної політики. Грошова маса в економіці. Фінансово-кредитне регулювання економічних процесів. Форми державного впливу на соціально-

економічні процеси. Обов'язкові критерії державного впливу. Науково-технічна та інноваційна політика у взаємозв'язку з економічною політикою.

Характеристика суб'єктів та об'єктів економічної політики. Підходи щодо здійснення економічної політики в різних країнах світу. Структура державного апарату управління економічними процесами в Україні. Місце аграрного сектору в економічному регулюванні. Політика протекціонізму та її вплив на структуру світового ринку, в тому числі аграрного. Регіональна економічна політика та економічна політика розвитку пріоритетних сфер господарської діяльності.

Тема 2. Міжнародний агробізнес в системі економічних відносин. Сутність та зв'язок категорій «бізнес», «підприємницька діяльність», «аграрний бізнес», «агропродовольчий бізнес». Основні принципи ведення міжнародного аграрного бізнесу. Концептуальні підходи до формування поведінкових бізнес-моделей на світових аграрних ринках. Ролі стейкхолдерів міжнародного агробізнесу. Особливості економічних відносин у сфері міжнародного аграрного бізнесу.

Тема 3. Глобалізаційні впливи на економічну політику та міжнародний агробізнес. Сутність та генезис глобалізації. Закономірності глобалізаційних процесів. Особливості глобалізації економіки. Діяльність транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації економіки. Напрями вирішення глобальних проблем людства. Антиглобалізм та його вплив на міжнародний аграрний ринок. Класифікація країн за характером суспільно-економічних відносин та розвиток аграрної сфери в цих країнах.

Тема 4. Аграрна та зовнішньоекономічна політика держави. Світова аграрна політика та її суб'єкти в різних країнах. Державне регулювання економіки та аграрного бізнесу. Митна політика та система квотування. Правила Інкотермс. Формування аграрної політики держави. Компоненти аграрної політики і потреба їх поєднання. Державна політика щодо розвитку продуктивних сил та економічних відносин в аграрному бізнесі. Ціноутворення на аграрну продукцію на внутрішніх та зовнішніх ринках. Державне регулювання цін на окремі види аграрної продукції та інфляції. Формування державного резерву. Податкова система в аграрному секторі. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору. Фіскальна політика в аграрному секторі. Світовий досвід державного регулювання в аграрній сфері. Ступінь відповідності державної політики України міжнародним принципам розвитку сільського господарства та сільських територій, визначених ФАО ООН, а також політиці СОТ.

Тема 5. Державні програми підтримки розвитку економіки та аграрного сектору. Програми підтримки розвитку аграрного сектору економіки національного та регіонального рівнів. Вплив євроінтеграції на розвиток аграрної сфери України. Регулювання світової агропродовольчої системи. Спільна аграрна політика ЄС як комплекс норм і правил, що забезпечують регулювання виробництва та торгівлі агропродовольчою продукцією. Структура та функції USDA у здійсненні економічної та аграрної політики в США. Роль Європейської комісії у здійсненні економічної та аграрної політики.

Тема 6. Сутність, особливості та розвиток міжнародного аграрного ринку та його інфраструктури. Сучасні ринкові теорії. Характеристика ринкової системи, середовища, парадигм ринку; застосування їх до аналізу функціонування світових аграрних ринків. Аналіз особливостей міжнародної конкуренції. Види конкуренції. Вивчення складових інфраструктури міжнародного аграрного ринку. Функції інфраструктури.

Сутність та особливості аграрного та агропродовольчого ринків. Оцінка зовнішнього середовища та поведінкова специфіка суб'єктів міжнародного агробізнесу. Мікросередовище. Макросередовище. Чинники, що визначають складність оцінювання зовнішнього середовища. Особливості моніторингу зовнішнього середовища. Прогнозування зовнішнього середовища. Формування етапів аналізу зовнішнього середовища. SWOT-аналіз як основний метод оцінювання зовнішнього середовища.

Виявлення особливостей агропродовольчого сектору міжнародної економіки та його структури. Оцінка кон'юнктури світового ринку. Тенденції розвитку агропродовольчого сектору економіки у міжнародному вимірі.

Роль міжнародних організацій в розвитку агропродовольчого ринку. Характеристика експортних та імпортних операцій на агропродовольчому ринку. Світові лідери аграрного бізнесу. Місце України в міжнародному аграрному бізнесі. Позиції України на світовому ринку продовольства, світовому ринку сільськогосподарської продукції та світовому сільськогосподарському ринку. Міжнародна конкурентоспроможність національних виробників аграрної продукції. Прогнозування розвитку світового агропродовольчого ринку та діяльності його суб'єктів.

Тема 7. Особливості та підходи щодо планування та організації міжнародного агробізнесу. Формування цілей виходу на зовнішній ринок. Зовнішньоекономічна діяльність як форма господарської практики підприємства. Стимули розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Цілі створення міжнародних спільних підприємств. Види спеціальних економічних зон.

Побудова сценаріїв виходу виробника на міжнародний ринок. Роль земельних відносин в побудові сценаріїв розвитку міжнародного агробізнесу. Основні форми агробізнесу. Ресурсне забезпечення проектів з розвитку міжнародного агробізнесу. Вимоги до кадрового потенціалу в міжнародних проектах. Перешкоди розвитку міжнародного агробізнесу. Вплив економічних криз на планування та організацію міжнародного аграрного бізнесу.

Тема 8. Агропромислова інтеграція та кооперація. Організаційно-правові форми суб'єктів аграрного ринку. Види об'єднань агроформувань. Організація господарської діяльності малих суб'єктів агропродовольчого ринку: фермерських господарств, сімейних ферм, особистих підсобних господарств. Форми агропромислової інтеграції в Україні та світі. Основні фактори виробництва. Структура та оцінювання витрат та доходів при міжнародній інтеграції. Методи оцінки впливу факторів на результативність міжнародного агробізнесу. Типи конкурентів на світових аграрних ринках. Стратегічні альянси (союзи). Зміст діяльності стратегічних альянсів. Принципи, необхідні

для досягнення найкращих результатів від стратегічного альянсу. «Притулки прибутку». Критичні ринки. Світовий досвід агропромислової інтеграції та кооперації. Оцінювання інвестиційної привабливості агробізнесу.

Тема 9. Міжнародний маркетинг та логістика в агробізнесі. Особливості світових аграрних ринків. Виявлення ролі бірж та їх діяльності в міжнародному агробізнесі. Мотивація здійснення міжнародного агробізнесу. Аналіз особливостей агропродовольчого маркетингу та його складових. Характеристика основних факторів формування попиту та пропозиції на агропродовольчі товари.

Характеристика функцій переміщення продовольчих товарів: виробництво, зберігання, транспортування, реалізація, переробка. Характеристика основних каналів реалізації агропродовольчої продукції на міжнародних ринках. Якість та безпечність аграрної продукції. Стандартизація та сертифікація в міжнародному агробізнесі.

Особливості міжнародної логістики. Матеріальні та інформаційні потоки на аграрному ринку. Методи транспортування та зберігання аграрної продукції.. Митно-тарифне регулювання в агробізнесі. Поняття та функції мита, формування митного тарифу та митної вартості товару.

Тема 10. Стратегічні вектори реалізації економічної політики в аграрному секторі. Сутність стратегії та стратегічного розвитку. Стратегічне управління. Характерні риси концепції стратегічного управління. Особливості формування стратегій розвитку на різних рівнях: міжнародному, національному, регіональному, локальному. Сталий розвиток економіки у контексті Концепції сталого розвитку суспільства (1992р., Ріо-де-Жанейро). Концепція управління, її сутність. Основні чинники, що впливають на формування характерних рис системи стратегічного управління. Мета стратегічного управління. Цільовий підхід та цільове управління. Чинники, що зумовлюють новий зміст концепції стратегічного управління. Основні сучасні напрями стратегічного управління. Основні принципи сучасного стратегічного управління. Проблеми стратегічного управління. Переваги стратегічного управління. Функції вищого керівництва при опрацюванні моделі стратегічної поведінки підприємства на ринку. Стратегічного управління аграрним сектором економіки. Особливості стратегічного управління в умовах децентралізації та розвитку об'єднаних територіальних громад.

2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Тема 1. Організаційно-правова та галузева специфіка діяльності компанії / підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Історія розвитку компанії. Її галузева приналежність. Основні види діяльності. Організаційно-управлінська структура компанії. Організаційна характеристика підприємства, мета його створення, функціональне призначення, місце у складі компанії, сучасний стан. Установчі документи суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Організаційна культура, правила внутрішнього розпорядку підприємства.

Тема 2. Організація роботи структурних підрозділів підприємства.

Наявні структурні підрозділи (відділи) підприємства. Основні функції підрозділів (відділів) підприємства. Основні завдання спеціалістів відповідно до видів роботи, що ними виконуються на підприємстві. Структура та зміст основних документів, які опрацьовують спеціалісти підрозділів (відділів) підприємства (бухгалтерська, фінансова та інша звітність підприємства).

Тема 3. Економіко-організаційна характеристика ресурсного потенціалу суб'єкта міжнародного бізнесу. Ресурсна забезпеченість діяльності суб'єкта господарських відносин. Активи підприємства, їх структура. Виробничі приміщення (їх кількість, виробниче призначення). Наявне обладнання (країна його походження). Технології, які використовуються у виробничому процесі. Трудові ресурси. Земельні ресурси. Ефективність використання ресурсів. Види продукції, які виробляє та експортує суб'єкт господарювання. Сировина для виробництва продукції; її походження (вітчизняне виробництво / імпорт). Об'єкти інтелектуальної власності. Торгова марка та бренд-нейм компанії / підприємства. Інформаційні ресурси.

Тема 4. Аналіз бізнес-процесів суб'єкта господарювання. Звичайна та надзвичайна діяльність підприємства. Загальна характеристика звичайної діяльності (операційної та іншої). Операційна діяльність: основна (виробництво, збут, управління) та інша (інвестиційна, фінансова). Опрацювання фінансової звітності підприємства. Загальна оцінка фінансового стану підприємства та інвестицій (обсяг, джерела, напрями використання). Операційна діяльність підприємства: аналіз за основними процесами. Стан і динаміка розвитку операційної діяльності. Господарські операції, що визначають зміст операційної діяльності підприємства. Результати операційної діяльності. Джерела формування доходів і прибутку підприємства; напрями їх розподілу і використання. Аналіз витрат на виробництво та збут основних видів продукції та динаміки відповідних показників.

Тема 5. Організаційно-економічні засади зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Передумови і мотивація виходу підприємства на зовнішній ринок. Форма виходу підприємства на зовнішній ринок. Методи дослідження іноземного ринку. Основні зарубіжні партнери підприємства. Використання послуг посередників. Інфраструктура зовнішньоекономічної діяльності: товарно-промислові палати, товарні біржі, транспортне забезпечення. Соціальні мережі та їх використання в міжнародному бізнесі. Соціальні медіа як спосіб формування мережі ділових та професійних контактів. Визначення та формування цільової аудиторії комунікаційної політики підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Тема 6. Функції спеціальної служби з організації зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків. Моделі організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Основні функції відділу зовнішньоекономічних зв'язків (спеціаліста з зовнішньоекономічних зв'язків). Визначення митної вартості товару, ставки і суми за митне оформлення товарів (митний збір, мито, податок на додану вартість, митний огляд), загальної вартості розмитненого товару, собівартості та ціни реалізації.

Зовнішньоекономічні контракти та документи, які їх супроводжують. Техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту. Інкотермс 2020. Структура контракту. Основні джерела регулювання зовнішньоекономічних контрактів. Аналіз економічної ефективності зовнішньоекономічних угод.

Тема 7. Міжнародна економічна діяльність України. Держане регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Наддержавне регулювання міжнародної економічної діяльності та його вплив на ділову активність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Особливості експортної та імпоротної політики України. Аналіз податкового регулювання як ефективного інструменту оптимізації механізму міжнародного співробітництва. Визначення особливостей митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні. Застосування нетарифних інструментів та інтереси України. Аналіз завдань та умов європейської інтеграції України. Аналіз особливостей співробітництва України з міжнародними організаціями.

Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Тема 1. Міжнародні економічні відносини. Форми міжнародних економічних відносин. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин. Інтернаціоналізація господарського життя, економіки, капіталу та виробництва. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин. Зовнішньоторговельна політика країн, її різновиди. Методи регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами. Міжнародна інвестиційна діяльність. Сутність міжнародно-правових інвестиційних відносин як відносин власності. Міжнародне науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили як форма міжнародних економічних відносин. Регулювання міграції. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин. Міжнародна фінансова система як організаційна форма міжнародних фінансових відносин. Міжнародні кредитні відносини. Міжнародна економічна інтеграція. Глобалізація економіки та її вплив на міжнародні економічні відносини. Віртуалізація та діджиталізація світової економіки.

Тема 2. Міжнародний бізнес. Регулювання та нормативно-правова база міжнародного бізнесу. Організація діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу. Аналіз господарської та комерційної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу. Аналіз виробництва і реалізації продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Аналіз попиту та цінової динаміки на продукцію компанії-товаровиробника на внутрішньому та зовнішньому ринках. Аналіз доходу і прибутку компанії. Господарська діяльність компанії за видами бізнесу: торгівля товарами, надання послуг, інвестиційна діяльність, кредитування, страхування, бізнес у сфері валютно-фінансових відносин, рекрутинг, науково-технічне співробітництво тощо. Зовнішньоекономічні операції компаній відповідно до видів діяльності. Аналіз зовнішньоекономічних зв'язків компанії. Оцінка

виконання договірних зобов'язань згідно укладених угод. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

О

с

о

б

л Світова аграрна політика і її суб'єкти в різних країнах. Державне регулювання економіки та аграрного бізнесу. Ціноутворення на аграрну продукцію на внутрішніх та зовнішніх ринках. Ступінь відповідності державної політики України міжнародним принципам розвитку сільського господарства та сільських територій, визначеним ФАО ООН, а також політиці СОТ.

Міжнародна економічна діяльність України. Відкритість національної економіки. Рівень економічного розвитку України у відображенні міжнародних рейтингів. Масштаби, динаміка та структура експорту / імпорту. Сучасний стан та перспективи інтеграції України у світовий ринок технологій. Україна в процесах міжнародної міграції робочої сили. Україна в системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин. Україна в процесах міжнародної міграції капіталів і господарської транснаціоналізації. Спільні підприємства як форма міжнародної господарської діяльності України. Правове забезпечення міжнародної та національної безпеки. Національна безпека України: заходи з організації управління і забезпечення. Економічні інтереси України та зовнішні загрози національному бізнесу в умовах відкритої економіки. Кризові чинники господарської діяльності підприємства. Аналіз проблем екологічної безпеки.

Міжнародні фінанси та міжнародна інвестиційна діяльність. Зміст і чинники сучасних міжнародних фінансових відносин. Світовий фінансовий ринок: учасники та механізм функціонування. Зв'язок між фінансовим і реальним секторами світової економіки. Валютно-фінансові відносини. Правове торговельна валютна площадка FOREX (Foreign Currency Exchange Market). Валютні ризики. Міжнародний кредит: сутність, функції, види. Фінансування зовнішньоторговельних операцій за допомогою лізингу, факторингу, форфейтингу. Прямі та портфельні інвестиції. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Операції злиття та поглинання, ринок M&A. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат.

Міжнародні переговори та крос-культурні комунікації. Види міжнародних переговорів та їхні функції. Підготовка до проведення переговорів. Організація переговорів. Формування делегації. Кількісний і персональний склад переговорної сторони. Наради. Технічні засоби підготовки та ведення переговорів. Етапи переговорного процесу. Психологія ділового спілкування. Стили ведення переговорів. Посередництво в переговорах. Дипломатичний протокол та етикет. Розв'язання конфліктів у крос-культурних комунікаціях. Крос-культурні відмінності та особливості української ділової культури. Експортні та імпорتنі операції на агропродовольчому ринку. Світові лідери аграрного бізнесу. Місце України в міжнародному аграрному бізнесі та її позиції на світових аграрних ринках.

Урахування особливостей крос-культурних комунікацій у сфері політичного і економічного співробітництва між країнами.

2.5. Переддипломна практика

Переддипломна практика передбачає виконання індивідуальних завдань, основним з яких є підготовка кваліфікаційної роботи. В рамках дослідження за темою кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти виконує такі види індивідуальних робіт як підготовка на наукову конференцію доповіді та публікація її тез. Виконання зазначених видів робіт відбувається в рамках планових наукових досліджень кафедри за міжнародними (зокрема грантовими), державними програмами, а також за госпдогвірною та ініціативною тематикою науково-дослідних робіт.

Виконання досліджень за темою кваліфікаційної роботи відбувається за консультативного супроводження, яке здійснює керівник цієї роботи. Змістовно, організаційно і технічно індивідуальні завдання конкретизуються та погоджуються з керівником переддипломної практики.

Завдання, які виконує здобувач вищої освіти в рамках переддипломної практики, базуються на змісті освітніх компонент і відповідають освітньо-професійній програмі «Міжнародні економічні відносини». Критерієм їх остаточної формалізації є обрана здобувачем вищої освіти тема кваліфікаційної роботи.

Тема 1. Теоретичне обґрунтування теми дослідження. Вивчення теоретичних та методологічних підходів до дослідження науково-практичної проблеми за темою кваліфікаційної роботи. Огляд джерел інформації з предмета наукового дослідження; аналіз та узагальнення наукових поглядів вчених. Систематизація наукової літератури з дослідження за тематичними групами та групами з певних проблем наукового пошуку.

Застосування сучасних наукових концепцій дослідження міжнародних економічних відносин. Теоретичне обґрунтування досліджуваного явища чи процесу, з'ясування його сутності, змісту, класифікаційних ознак, еволюції тощо. Виявлення актуальних напрямів дослідження міжнародних економічних відносин. Опис термінологічного апарату дослідження.

Опрацювання методологічних підходів до аналізу досліджуваного феномену міжнародних економічних відносин; визначення методів, застосовуваних при здійсненні такого аналізу. З'ясування способів обробки вихідних даних і верифікації отриманих результатів при проведенні кількісного дослідження. Обрання програмно-методологічних засобів (інструментів), що забезпечують доступ до інформації та засобів навігації (спеціальних інформаційно-пошукових систем, каталогів Web-ресурсів).

Тема 2. Діагностика об'єкту дослідження. Збір фактичного матеріалу, що відображає такі основні процеси та явища: 1) міжнародний масштаб взаємодії господарюючих суб'єктів різної державної приналежності у сферах міжнародного товарного обміну, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав; 2) утворення сучасної світової ринкової системи; функціонування та розвиток різних за об'єктом товарного обміну міжнародних

ринків: товарного, фінансового, валютного ринку послуг, технологій, капіталів, робочої сили тощо; 3) функціонування відкритої національної економіки у розрізі дії її реального, бюджетного, грошового, зовнішнього секторів в умовах їх взаємодії з економікою інших країн; 4) інтеграція, регіоналізація, міжнародне та транскордонне співробітництво; 5) інституціональна структура регулювання міжнародної економіки, принципи її формування, тенденції розвитку та засади вдосконалення; 6) міжнародна економічна діяльність первинних суб'єктів господарювання; 7) місце України в процесах інтернаціоналізації; 8) інтеграція, регіоналізація, міжнародне та транскордонне співробітництво; 9) глобальні економічні політичні та соціальні тренди у міждисциплінарному контексті їх сприйняття; 10) глобальні проблеми людства.

Накопичення і систематизація матеріалу з метою вивчення досліджуваної проблеми; групування, обробка та оцінка даних, що піддаються аналізу; виявлення чинників, що впливають на стан і розвиток досліджуваного явища чи процесу. Діагностика об'єкту дослідження через перевірку доступності необхідної для аналізу інформації та визначаються територіально-хронологічних рамок наукового пошуку. Вказуються припущення і обмеження, що визначають масштаб дослідження за часом, простором, вихідними даними.

Тема 3. Результати дослідницької та проєктної роботи. Оцінка перспектив розвитку процесу або явища, відповідно до об'єкту та предмету дослідження за темою кваліфікаційної роботи. Виведення висновків за результатами опрацювання теоретичного та емпіричного матеріалу. Підготовка проєкту пропозицій, що випливають з досліджень за темою кваліфікаційної роботи та визначення адресності таких рекомендацій. Забезпечення відповідності практичної значущості результатів дослідження (за теоретичною та емпіричною частинами таких розвідок) можливостями їх прикладного використання із зазначенням сфери застосування та оцінкою ефективності. Формулювання конкретних науково обґрунтованих пропозицій і надання опису проєктів інноваційного характеру, що виконувались у рамках планових наукових досліджень кафедри за міжнародними (зокрема грантовими), державними програмами, а також за госпдоговірною та ініціативною тематикою науково-дослідних робіт і передбачали розв'язання науково-практичної проблеми в сфері міжнародних економічних відносин.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика здобувачів вищої освіти у Полтавському державному аграрному університеті (далі – Університет) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики відповідно до освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські організації, структурні підрозділи Університету. Здобувачі вищої освіти можуть проходити практику як і в Україні, так і за кордоном.

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, комп'ютерних лабораторіях та інших об'єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися в підприємствах (організаціях, установах тощо), які за профілем діяльності відповідають змісту освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», що забезпечує виконання програм практики. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори. Навчальна практика проводиться науково-педагогічним, педагогічним працівником Університету для групи (підгрупи) здобувачів вищої освіти.

Виробничі та переддипломна практики проводяться на підприємствах, в установах, організаціях тощо. Представники комерційної та регуляторної діяльності, які залучаються до проведення практики, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності «Міжнародні економічні відносини»;
- забезпечення необхідних умов для виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання здобувачам вищої освіти на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства / установи / організації тощо та за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою кафедра може встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики здобувачам вищої освіти, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів здобувачів вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, в навчально-науковому інституті – директор, на кафедрі – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів.

Заходи, пов'язані з організацією практики здобувачів вищої освіти, визначаються наказом ректора Університету відповідного змісту.

Навчальна практика проводиться для академічної групи.

Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти;
- проводить для здобувачів вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики здобувачами вищої освіти згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання здобувачам вищої освіти (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики (додаток А), а також оцінює результати її проходження здобувачами вищої освіти;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;

– здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Виробнича (переддипломна) практика здобувачів вищої освіти проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання здобувачами вищої освіти всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На здобувачів вищої освіти, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої (переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти;
 - забезпечує якість проходження практики здобувачів вищої освіти згідно з її програмою;
 - розробляє та видає індивідуальні завдання здобувачам вищої освіти;
 - контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до баз практики;
 - здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
 - проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
 - перевіряє щоденники (додатки Б), звіти з практики (додаток В) та оцінює результати її проходження здобувачами вищої освіти;
 - подає на кафедру звіт керівника виробничої (професійної, переддипломної) практики;
 - здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.
- Керівник практики від бази практики:
- здійснює безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти згідно з програмою практики;
 - знайомить здобувачів вищої освіти із правилами внутрішнього

розпорядку та контролює їх дотримання;

- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення практикантами трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного здобувача вищої освіти, де дає оцінку проходження практики.

Здобувачі вищої освіти, які проходять виробничу (переддипломну) практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження навчальної практики здобувачем вищої освіти подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник та інші матеріали, передбачені робочою програмою навчальної практики. У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання здобувачем вищої освіти програми;
- оформлення і змістовності наповнення щоденника та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

За результатами проходження виробничої (переддипломної) практики здобувачем вищої освіти подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики

Звіт з виробничої (переддипломної) практики захищається здобувачем вищої освіти перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої (переддипломної) практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики здобувачем вищої освіти, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах навчально-наукового інституту та Університету.

ДОДАТКИ

Додаток А
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

_____ (назва практики)

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____
(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____
(бакалавр / магістр)

_____ курс, _____ група, денна форма навчання

20__ - 20__ навчальний рік

м. Полтава

ОБЛІК ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Дата	Зміст практики	Кількість годин практики		Кількість балів	Підпис керівника практики
		план	факт		

Висновок керівника(ів) навчальної практики від кафедри

Період практики з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Керівник навчальної практики від кафедри _____

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Додаток Б

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

Здобувач вищої освіти _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____ (назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____ (назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____ (код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____ (бакалавр / магістр)

_____ курс, _____ група

Форма навчання _____ (денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____ (назва кафедри)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Здобувач вищої освіти _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)
«__» _____ 20__ року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від
«__» _____ 20__ року №__ здобувач вищої освіти зарахований на посаду
_____ (назва посади)

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)
«__» _____ 20__ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Висновок керівника практики від кафедри

Кількість балів _____
(цифрами)

Керівник практики від кафедри

(підпис) (ініціали та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

Кількість балів _____
(цифрами)

Дата захисту звіту з практики « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою _____
(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____
(цифра і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток В

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних
 технологій

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗВІТ

з _____ практики
 (виробничої, переддипломної)

_____ ¹
 (назва практики)

здобувача вищої освіти _____ курсу _____ групи СВО бакалавр
 освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини
 спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

База практики:

_____ (назва підприємства, установи, організації тощо)

_____ (район, область)

Керівник практики від бази практики:

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри:

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____
 (дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
 (посади, прізвища та ініціали)

Полтава 20____

¹ У випадку, коли назва практики співпадає з її видом, зазначається лише вид практики

